

Sunuş

H. Seçkin ÇELİK

Hacettepe Üniversitesi

Modern dönem Türkiye tarihi araştırmalarına özgün ve nitelikli çalışmalarını yayınlayarak katkıda bulunan Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin 24. sayısına ulaşmış bulunuyoruz. Bu sayının sunuşunu yapmadan önce yayının politikası açısından gerçekteşen bir yeniliğe işaret etmek gerekiyor. Daha önce de dergimizde kitap eleştirisini niteliğindeki çalışmaların neşredilmesi yönünde bir görüş ortaya çıkmıştı. Yeni yayının politikası çerçevesinde, bundan sonraki sayılarda kitap eleştirisini alanında gelecek çalışmaların da değerlendirmeye alınacağını araştırmacılara duyurmaktan ve araştırmacıların bu alandaki çalışmalarını görmekten memnuniyet duyarız. Kitap eleştirisini yazıları akademik çalışmalar içinde önemli bir yer tutmakta ve bilimsel tartışma zemininin oluşumu ve gelişimi açısından alana katkılar sunmaktadır. Hiç kuşkusuz yapılan her akademik çalışmanın eleştirilebilecek yahut eksik tarafları mevcuttur. Yapılan çalışmalarını konuya ilişkin son sözün söylenişi olarak görmekten ziyade, bilginin gelişim sürecindeki bir katkı olarak görmek, kanımızca bilimsel tutum açısından daha doğru olacaktır. Dergimiz, bu alandaki yazılara yer vererek hem bilimsel tartışma kültürünün gelişimine katkıda bulunmak hem de akademik çalışmaların bu önemli alanına da yayınlarında yer vermek amacı gütmektedir. Araştırmacıların tarafımıza ulaştıracakları çalışmalara dair bilgi verici olması bakımından, kitap eleştirisini yazılarına dair beklentimizi de ortaya koymamız yerinde olacaktır. Bu başlık altında, ilgili konuda literatüre yenilik getiren, yeni bir tartışma başlatan, özgün çalışmalara ilişkin eleştirileri esas almaktayız. Kuşkusuz, Türk okurun kolayca ulaşamadığı ancak bu özellikleri taşıyan yabancı dildeki eserlere dair kitap eleştirisini yazıları, bu başlık altında görmek isteyeceğimiz yayınlar arasında ön sırada gelmektedir.

Dergimizin yayının politikasındaki bu yeniliği paylaştıktan sonra, bu sayımızdaki makaleleri değerli okuyucularımıza tanıtmak isterim. Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin 24. sayısında bilhassa Cumhuriyet dönemini inceleyen araştırmacıların oldukça ilgisini çekecek altı makale yer almaktadır.

Gültekin K. BİRLİK, üzerine az sayıda çalışma olan bir konuyu, Türkiye'nin İspanya İç Savaşı sırasındaki dış politikasını mercek altına

almaktadır. *İspanya İç Savaşı'nda Türkiye'nin Dış Politikası (1936-1939)* başlıklı makalede, Türkiye, Büyük Britanya ve Fransa ile birlikte iç savaşa yönelik "karışmazlık politikası" takip eder ve Cumhuriyetçi hükümete yakın bir tutum sergilerken, 1938'de Madrid'deki Türk elçiliğine sığınan milliyetçi İspanyol mültecilerin, elçiliğe ait bir binaya Cumhuriyetçi hükümetçe müdahale edilerek alınmaları ve Türk elçinin gördüğü kötü muamele sonrası Türk dış politikasındaki değişme eğiliminin ortaya çıkışı üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak Türkiye'nin İngiltere ve Fransa'nın ikna çabalarıyla resmi tutumunu fazla değiştirmedeği, ancak İspanya'da ortaya çıkan yeni durum karşısında pozisyonunda yeniden düzenlemelere gittiği tespit edilmektedir. Yazının, konunun Fransa'yla yaşanan Hatay sorunuyla ilgisini kuran kısımlarının da okuyucunun ilgisini çekeceğini düşünüyoruz.

Hüseyin KALEMLİ'nin, belgelere dayalı olarak yaptığı *Türkiye Paris Başkonsolosunun Raporuna Göre İkinci Dünya Savaşı Sırasında Almanların Paris'i İşgali* başlıklı çalışması, bir Türk diplomatın gözüyle Fransa'daki Nazi işgalini anlatması bakımından oldukça ilgi çekicidir. Dönemin Paris Başkonsolosu Cevdet Dülger'in Fransız halkının işgal karşısındaki tutumuna dair tasvirlerini okurken, insanın aklına önde gelen Fransız tarihçi Marc Bloch'un meşhur L'Étrange Défaite (İngilizcesi: Strange Defeat) adlı çalışmasındaki eleştirel tasvirleri geliyor. Bu çalışma da konuya ilişkin çalışmalara katkı sunar bir mahiyettedir.

H. Seçkin ÇELİK, hemen hemen üzerine hiç çalışma olmayan bir konuyu, İnönü dönemindeki resmî tarih yazımındaki değişimi ele almaktadır. *İnönü Döneminde Resmî Tarih Yazımına Yönelik Yeni Yaklaşımlar: Bir Revizyonun Analizi* başlıklı yazıda konuya ilişkin genel kabul görmüş yargılar sorgulanmakta ve bazı değişim eğilimlerinin henüz İnönü'nün cumhurbaşkanlığının başında ortaya çıktığı saptanmaktadır. Türk Tarih Tezi'nin -onun bazı ana hedeflerinden vazgeçilmeden- yavaş yavaş nasıl gündemden düşürüldüğü ve yeni tarih yazımının hangi düşüncelerle şekillendirildiği, geniş bir literatür incelemesine dayalı olarak ele alınmaktadır.

Efdal AS, *İktidar-Spor Kurumları İlişkileri Bağlamında İki Dünya Savaşı Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin Katıldığı Olimpiyatlar (1924 Paris, 1928 Amsterdam, 1936 Berlin)* başlıklı makalesinde, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin katıldığı üç olimpiyattaki gelişmeleri ve bu gelişmelerin basın ve hükümet çevrelerince nasıl izlendiğini ele almaktadır. AS'ın çalışmasında henüz yeni kurulmuş bir devletin sınırlı kaynaklarla uluslararası camiada yerini alma gayretlerinin yanı sıra, kamuoyunda beliren aşırı beklentilerin yol açtığı hayal kırıklıklarına da işaret edilmektedir. Yazıda söz konusu hayal kırıklıklarının, spor alanına devletin daha çok müdahale etmesine zemin hazırladığına ve 1936 Olimpiyatlarında alınan -güreş alanında bir altın madalyayı da içeren- görece daha olumlu sonuçların, bu

müdahalenin yarattığı olumlu bir gelişme olarak da yorumlandığına işaret edilmektedir.

Aytekin ERSAL, Şeyh Sait İsyanı'nın CHP'nin resmî yayın organı niteliği gösteren Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde nasıl ele alındığını, Hâkimiyet-i Milliye Gazetes'i'nin Şeyh Sait İsyanı'na Bakışı adlı makalesinde incelemektedir. ERSAL, gazetede bu isyanın etnik bir terminolojiye başvurulmaksızın, gerici faaliyetlerle ilişkilendirildiği üzerinde durmakta ve meselenin etnisite üzerinden değil modernleşme sorunu üzerinden değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Serap TAŞDEMİR, bir sosyal tarih çalışması niteliği gösteren makalesinde 1944 Ayvalık Depremi'nin sosyal ve iktisadi sonuçlarını ele almaktadır. 1944 Ayvalık Depremi ve Sosyo-Ekonomik Sonuçları başlığını taşıyan makalede çevre illerden de hissedilecek şiddette ekim ayının başında meydana gelen depremlerin bölge ekonomisine verdiği zararlar üzerinde durulmakta ve bazı bakanlar dâhil üst düzey yetkililerin bölgeye incelemeye geldikleri saptanmaktadır. TAŞDEMİR'e göre deprem, Ayvalık halkının o zamana değin elde ettiği birikimleri kaybetmesine yol açacak denli olumsuz etkilerde bulunmuştur. Bu çalışmanın da bir sosyal tarih çalışması olarak ilgiyle okunacağını düşünüyoruz.

Derginin hazırlanması kuşkusuz bir ekip işi olmuştur. Bu bağlamda makalelerin değerlendirilmesinden yayınlanmasına kadar olan süreçte yardımlarını ve önerilerini esirgemeyen yayın kurulu üyelerine ve çalışma arkadaşlarıma Editör Yardımcısı Araş. Gör. Dr. Emre SARAL'a ve Araş. Gör. Çiğdem DUMANLI'ya teşekkürü borç bilirim. Umuyoruz ki okuyucularımız bu sayımızdan oldukça faydalanacaklardır.

Ocak 2017, Beytepe/Ankara